

*Лунає пісня солов'їна
І вітер віє степовий.
МОЯ СОБОРНА УКРАЇНА
Знов зустрічає день новий.*

(Вірш «Соборна Україна»)

Тема заняття: «Соборна мати Україна – одна на всіх, як оберіг». Заняття присвячене Дню соборності України – 22 січня.

Мета заняття:

виховна – виховання національної свідомості учнів і людської гідності, відродження паростків духовності, формування рис громадянина Української держави; виховання глибокої поваги та любові до Батьківщини;

навчальна – поглиблення знань про історичний факт злуки українського народу, його значення;

пізнавальна – пробудження інтересу до поглибленого вивчення історії та культурних надбань українського народу.

Форма проведення: Розповідь з елементами довідок, повідомлень, бесіди, діалогу.

Місце проведення: навчальна кімната.

Тривалість: 45 хвилин.

Обладнання: комп'ютер, проектор, інтерактивна дошка; відеофільм «Мальовничі куточки України», документальний фільм «Становлення української державності», світлини політичних українських діячів – творців Акту Злуки; записи: пісень: «Я України син» (муз. П.Мрежука, сл. В.Крищенко); «Україно, Україно...» (муз. і сл. Т.Петриненка); «Молитва за Україну» (сл. О.Кониського, муз. М.Лисенка); Державний Гімн України.

Вступне слово вчителя. Оголошення теми заняття.

Вчитель: В історії становлення незалежності і соборності України, особливе місце займає день 22 січня 1919 року, коли Директорія Української Народної Республіки проголосила Злуку всіх українських земель в єдину Українську державу. Саме цей день з'єднання Західноукраїнської Народної Республіки з Української Народною Республікою прийнято відзначати як свято – День незалежності і соборності України.

Сьогодні День Соборності України, свято рідного краю, свято нашої держави. Ми пишаємося, що ми – українці, а наша Вітчизна – Україна, земля, дорога та мила серцю кожного із нас.

*Декламується поезія В. Сосюри «Любіть Україну»
під демонстрацію відеофільму «Мальовничі куточки України».*

Учень 1:

Любіть Україну, як сонце, любіть,
як вітер, і трави, і води,
в годину щасливу і в радості мить,
любіть у годину негоди!..
Любіть Україну у сні й наяву,
вишневу свою Україну,
красу її, вічно живу і нову,
і мову її солов'їну.
Між братніх народів, мов садом рясним,
сіяє вона над віками...
Любіть Україну всім серцем своїм
і всіми своїми ділами!..

Учень 2:

Для нас вона в світі єдина, одна,
в просторів солодкому чарі...
Вона у зірках і у вербах вона,
і в кожному серця ударі...
У квітці, в пташині, в електровогнях,
у пісні у кожній, у думі,
в дитячій усмішці, в дівочих очах,
і в стягів багряному шумі...
Як та купина, що горить – не згора,
живе у стежках, у дібровах,
у зойках гудків, і у хвилях Дніпра,
і в хмарах отих пурпурових.

Учень 3:

В грому канонад, що розвіяли в прах
чужинці в зелених мундирах,
в багнетах, що в тьмі пробивали нам шлях

до весен і світлих, і щирих...
Юначе! Хай буде для неї твій сміх,
і сльози, і все до загибуну...
Не можна любити народів других,
коли ти не любиш Україну!..
Любять у коханні, в труді, у бою,
як пісню, що лине зорею...
Всім серцем любять Україну свою, -
і вічні ми будемо з нею!

Вчитель: Україна – рідний край, земля з багатовіковою історією, мальовничою природою, чарівною піснею, працелюбними, мудрими й талановитими людьми. Ми горді зватися українцями. Поклик рідної землі завжди відчували наші прадіди й діди, ті, хто живе в Україні та кого доля закинула на чужину. І де б не був українець, захвилюється аж до сліз, почувши рідне слово.

Україна... Її майбутнє в руках молоді. Від нас залежить, якою буде наша держава! А держава, як і родина, має бути дружною, сильною, здоровою, щасливою.

Учень: Якось батько зібрав синів і сказав: «Сини мої! Живіть у мирі й злагоді, і тоді жоден ворог вам не страшний, ніхто не зможе вас здолати». Сини стали заперечувати. Кожен вважав, що зуміє побороти ворога самотужки. «Невже ви думаєте, що здолаєте ворога, коли кожен із вас, як та гілка, яку вітер хилить у різні боки, а як сильніше дмухне – то й зламає? – мовив батько. – Ось спробуйте зламати цей пучок гілля. Що, не можете? Тож запам'ятайте: нікому ще не вдалося перемогти людей, які тримаються одне за одного, як ці гілки».

Звучить пісня «Я України син» (муз. П.Мрежука, сл. В.Крищенко).

Вчитель: Упродовж століть землі України були розрізнені, належали до різних держав: Російської імперії, Польщі, Австро-Угорщини. Тож споконвічною мрією українців було об'єднання розрізнених частин України в межах однієї держави.

У тяжкій і тривалій боротьбі за національне визволення, утвердження власної державності наш народ не раз переживав як гіркі, так і радісні події. Одна з таких сторінок нашого минулого – боротьба українського народу за соборність своїх земель. Щороку 22 січня весь український народ із вдячністю згадує тих героїв, які боролися за об'єднання усіх національно-демократичних сил українства, хто словом і ділом намагався відродити незалежну Соборну Українську державу.

Ідея всеукраїнської єдності формувалася ще з часів Київської Русі, Галицько-Волинської держави, Запорізької Січі, Визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького, Гетьманщини. Та реалізувалась ця мрія внаслідок української революції 1917-1920 років, під час якої з великою силою розкрилися свободолюбство і національний дух українського народу, утворилися дві демократичні держави – Українська Народна Республіка (УНР) та

Західноукраїнська Народна Республіка (ЗУНР). Нажаль, дві роз'єднані республіки не могли існувати як єдиний політичний, економічний організм, цьому заважав ряд причин. Долаючи перешкоди, народ України прагнув до соборизації всіх українських земель у власну державу. 01 грудня 1918 року представники державного Секретаріату ЗУНР К.Левицький, Л.Цегельський, члени Директорії – В. Винниченко, С. Петлюра, П. Андрієвський, Ф. Швець підписали у Фастові Предвступний договір про майбутнє об'єднання двох республік. Цей договір став першим і основним актом соборності, викликав схвалення українського загалу.

Вчитель демонструє світлини політичних українських діячів – творців Акту Злуки.

Кость Антонович Левицький (18 листопада 1859 р. — 12 листопада 1941 р.) — найвизначніший політичний діяч Галичини початку ХХ ст. 3 листопада 1918 р.- голова Державного секретаріату ЗУНР, потім — голова комісії з виборчої реформи при уряді. В липні 1941 р. був засновником і головою Національної Ради у Львові.

Лонгин Михайлович Цегельський (29 серпня 1875 р. — 13 грудня 1950 р.) — український громадсько-політичний діяч, дипломат, адвокат, журналіст, видавець. У 1919 році був міністром закордонних справ ЗУНР. У 1920-1921 роках обіймав посаду представника уряду ЗУНР у США. Після утворення СРСР залишився в США. Прадід О. Тягнибока.

На фото: Члени ЗУНР– Іван Боберський, Дмитро Вітовський та Лонгин Цегельський (справа) в формі українських січових стрільців. 1918 р.

Винниченко Володимир Кирилович (26 липня 1880 р. — 06 березня 1951 р.) — український політичний та державний діяч, а також прозаїк, драматург та художник.

Петлюра Симон Васильович (10 травня 1879р. — 25 травня 1926 р.) — український державний, військовий та політичний діяч, публіцист, літературний і театральний критик. Організатор українських збройних сил. Член ГС УЦР (від 28 червня — 31 грудня 1917) був на посаді Генерального секретаря з військових справ. З листопада 1918 р — Головний отаман військ УНР. Голова Директорії УНР (9 травня 1919 — 10 листопада 1920). Дядько по матері патріарха Мстислава.

*Швець Федір Петрович (11 листопада 1882 р. — 20 червня 1940 р.) — український геолог, громадський і політичний діяч. Професор Київського університету. Член ЦК Селянської спілки та УПСР. У1918–1919 рр. — член Директорії УНР. Від 1920 р.— в еміграції в Празі: Професор УВУ та Українського педагогічного інституту імені Михайла Драгоманова
На фото: Федір Швець (у центрі), Андрій Макаренко та Симон*

Петлюра в Кам'янці-Подільському. 1919 рік.

Вчитель: 03 січня 1919 року на першому засіданні Української Народної ради було одностайно прийнято Ухвалу про злуку ЗУНР і УНР. Часописи підкреслювали, що тим самим зроблено перший крок на шляху до соборності українських земель. Директорія і Рада Народних Міністрів прийняла рішення святкувати об'єднання УНР і ЗУНР – 22 січня. Мабуть, ця дата не була випадковою, адже вказаний день збігався з річницею історичного IV Універсалу Цетральної Ради, згідно з яким УНР проголошувалася самостійною, незалежною державою, отже він мав стати днем подвійного всенародного свята – Незалежності і Соборності. 22 січня 1919 року на Софіївській площі, біля пам'ятника гетьману Богдану Хмельницькому, у присутності десятків тисяч киян лідери УНР і повноважна делегація ЗУНР заявили про свій непохитний намір збудувати єдину соборну Українську державу. З раннього ранку місто набуло святкового вигляду. На будинках державних установ майоріли національні синьо-жовті прапори, Софіївський майдан прикрашала тріумфальна арка зі старовинними гербами України і Галичини. В Акті злуки проголошувалося: «Однині воєдино вливаються століттями відірвані одна від одної частини Єдиної України, Західноукраїнська Народна Республіка (Галичина, Буковина Угорська Русь) і Наддніпрянська Велика Україна. Здійснилися віковічні мрії, якими жили, і за які вмирали кращі сини України. Однині є єдина, незалежна Українська Республіка».

Демонструються фрагменти документального фільму «Становлення української державності».

Велика Злука — урочисте оголошення 22 січня 1919 р. на Софіївському майдані в Києві універсалу про об'єднання УНР і ЗУНР у соборну Україну, День соборності України. 22 січня 1918 року Центральна Рада своїм Четвертим Універсалом проголосила Українську Народну Республіку самостійною, незалежною, вільною державою українського народу. А 22 січня 1919 р. відбулося об'єднання УНР і Західно-Української Народної Республіки (ЗУНР).

Вчитель: Однак об'єднання УНР і ЗУНР в одну державу через низку обставин так і не було доведене до кінця. Головна з них – скрутне становище, в якому незабаром опинилися як і УНР, так і ЗУНР. Несприятлива міжнародна обстановка відіграла провідну роль в падінні двох демократичних українських республік. Проте, навіть за таких обставин сьогодні ми повинні віддати належне рішучості і патріотизму тих політиків, які в неймовірно складних умовах, долаючи величезні труднощі, сприяли злиттю двох гілок єдиного народу.

Тому, незважаючи на загальну поразку українських визвольних змагань початку ХХ ст., день 22 січня 1919 року назавжди залишиться в історії нашого народу як свято Соборності України. Це був, безумовно, один з найпрекрасніших моментів нашої непростой, нерідко трагічної історії.

Учень Цей день увійшов до національного календаря як велике державне свято – День Соборності України, і відзначають його з 1990 року. Ті вікопомні історичні події сформували підґрунтя для відродження незалежної соборної демократичної України та утвердження національної ідеї. У розмаїтті жовто-синіх знамен 22 січня 1990 року наші сучасники поєднали живим ланцюгом злуки Схід і Захід України.

Живий ланцюг — символічна акція, яку проводять великі гурти людей, узявшись за руки. В Україні найбільша така подія відбулася у неділю 22 січня 1990 року, коли майже три мільйони людей взяли за руки, з'єднавши Львів і Київ у день 71-річчя Злуки УНР і ЗУНР. Цей живий ланцюг був одним з наймасштабніших у світовій історії та став ще одним кроком до здобуття незалежності України.

На фото: Живий ланцюг Львів — Київ з нагоди святкування історичного Акту Соборності України. 22 січня 1990 року.

Акцію «живий ланцюг» Львів — Київ було організовано Народним Рухом України. У ній взяло участь за офіційними даними близько 450 тисяч осіб (за неофіційними — від 1 до 5 мільйонів).

Вчитель: Віримо, що територіальна цілісність України, скріплена кров'ю мільйонів незламних борців, навіки залишатиметься непорушною. Плекаймо все, що працює на ідею загальнонаціональної єдності.

Соборність – це символ. Символ боротьби за волю. Порозуміння між людьми. І часточка надії і віри у майбутнє.

*Звучить Державний Гімн України.
(Вірш П. Чубинського, покладений на музику М. Вербицького)*

Учень 1: Пам'ятаймо про незліченні жертви наших співвітчизників, покладені на вівтар незалежності, соборності, державності. Любов до землі, до рідного слова прирекли багатьох славних синів і дочок України на тюрми і поневір'яння. Маємо бути свідомі того, що лише в єдності дій та соборності душ можемо досягти величної мети – побудови економічно й духовно багатой, вільної й демократичної України, якою пишатимуться наші нащадки.

Звучить пісня «Україно, Україно...» (муз. і сл. Т.Петриненка).

Учень 2:

Україно, соборна державо,
Сонцесяйна колиско моя,
Ні, не вмерла й не вмере твоя слава,
Завойована в чесних боях.

Учень 3:

Ти не загинеш, Україно!
І мова прадідна твоя,
Що кожне слово в ній – перлина,
Не вмере повік!

Вчитель: День Соборності – це нагадування про те, що сила нашої держави – в єдності українських земель та єдності нації під якою розуміють соціальну єдність, політичну єдність, єдність традицій і перспектив розвитку, економічну та соціальну однорідність суспільства. Ми переконані, що відзначення Дня Соборності, вшанування творців Акту Злуки – це не тільки суспільна потреба, а й моральний обов'язок берегти світлу пам'ять незлічених жертв, протягом віків принесених українським народом з метою здобуття незалежності, соборності, державності.

Ми вірим в майбутнє твоє, Україно!
Говорять сьогодні дорослі й малі.
Бо ти в нас – найкраща, бо ти в нас єдина,
Немає такої, як ти, на землі.

Учень: Стоїмо на майданах, у концертних залах, у церквах і соборах, стоїмо благовісно, як діти перед мамою, і щира молитва витає над нами, і слова поета Олександра Кониського на крилах музики Миколи Лисенка летить до неба:

Боже Великий, Єдиний,
Нам Україну храни...

*Звучить музичний вступ до «Молитви за Україну».
Всі діти встають і разом з учителем виконують молитву.*

Боже великий, єдиний,
Нам Україну храни,
Волі і світу промінням
Ти її осіни.

Світлом науки і знання
Нас, дітей, просвіти,
В чистій любові до краю,
Ти нас, Боже, зрости.

Молимося, Боже єдиний,
Нам Україну храни,
Всі свої ласки-щедроти
Ти на люд наш зверни.

Дай йому волю, дай йому долю,
Дай доброго світу,
Щастя дай, Боже, народу
І многіє, многіє літа.

Молитва за Україну — урочистий музичний твір, відомий також під назвою Боже великий, єдиний, нам Україну храни або як церковний гімн України. Написана в 1885 році. У Греко-Католицької Церкви та УПЦ Київського патріархату існує традиція співати «Молитву за Україну» після кожної відправи.

